

اوتانجاق پان ايرانيسم

(ليبرال پان ايرانيسم)

ويا

هر "آذربايجانلى آيدين"، "آذربايجان آيديني" دئيلىدير

مئهران باهارلى ۲۰۰۸

سۆزوموز

ليبرال پان ايرانيسم و گيزلى گونجه سى (آجنداسى)

فارس پان ايرانيستلر كيمى، تورك و آذربايجان پان ايرانيستلرينى ده ايكي "كىلاسيك (كۆكله شيك) پان ايرانيست" و "ليبرال (اۆزىنچى) پان ايرانيست" باشلىغى آلتيندا اينجه له مك مومكوندور. كىلاسيك و يا آشيري پان ايرانيستلر، گنه لده اؤزلىرىنى آچيقجا پان ايرانيست آدلانديران، گينه ده گنه لده آشيري فارس ناسيوناليسمىنى منيمسه ميش شخص، توپار (قوروه) و آخيملاردير. بونلارين سؤيله ملرى بليرگين آريا عيرقچيلىغى ايحه ريكلى اولوب، شيددتلى عرب و تورك ياغىلىغى (دوشمنلىغى) ايله يوكلودور. آشيري پان ايرانيستلرين ايران ى، بوگونكو ايران اراضيسى ايله قونشو و بؤلگه دؤولتلردن بير نچه سىنين تورپاقلاريني ايچينه آير، دولاييسى ايله كىلاسيك پان ايرانيسم ديش يايىلماجىلىغى اولان سالديرقان بير

دوشونگه (ایدئولوژی)دیر. کیلاسیک پان ایرانیستلر ایران ایچینده یاشایان میللتلرین دوغرودان و دؤولت الی ایله و گره کدیینده گوجه باش ووراراق فارسلاشدیریلماسینی ایسته مکده دیرلر. اونلار ایران میللتلرینی "تیره" آدلاندیریرلار.

لیئترال (اؤزدنچی) پان ایرانیستلر ایسه، اؤزلرینی پان ایرانیست آدلاندیرمایان حتتا بئله آدلاندیریلمالارینا قیزان، یوموشاق آنتی عرب و آنتی تورک دویقولار داشیسالار دا آچیق آریبا عیرقچیسى اولمایان، حتتا آشیری فارس ناسیونالیستی ساییلمایان؛ آنجاق کیلاسیک پان ایرانیسمین تمل ایلکه و گؤروشلرینی منیمسه میش شخص، قوروه و توپارلاردیر. لیئترال پان ایرانیستلرین ایران ی بوگونکو ایران اراضیینه محدوددور. اونلار بو اراضیده یاشایان بوتون اینسانلارین تک بیر میلی کیملیه (هویت ملی ایرانی) صاحب و تک بیر میلیت (ملت ایران) اولدوقلارینا اینانیرلار (بونلارین پان ایرانیست آدلاندیریلمالارینین اساس ندنی ده بودور). لیئترال پان ایرانیستلر، ایراندا میللتلر و میلی بؤلگه لرین وارلیغینا اینانمیرلار. اونلار ایراندا یاشایان میللتلری، "قوم" آدلاندیریرلار. اونلارین اؤنه ردیکلری سییاستلرین سونوجو، اوزون وعده ده ایراندا یاشایان میللتلرین دولایلی یوللاردان و گوجه باش وورمادان فارسلاشدیریلماسیدیر. لیئترال (اؤزدنچی) پان ایرانیسمین باشقا آدلاریندان "یئنی پان ایرانیسم" (نتو پان ایرانیسم)، "اوتانجاق (خجالتی)", "گیزلین", "یونگول (لایت)", "یوموشاق (ملایم)", "ایلملی (میانه رو)" و "یاشماقلی (نقابدار) پان ایرانیسم"دیر. لیئترال پان ایرانیستلر، یوردامدا (تاکتیکده) آشیری پان ایرانیستلردن فرقله نسه لر ده، کیلاسیک پان ایرانیستلر کیمی ایرانچی و ایران اؤزه کلی (مرکزلی) اولوب، بیر چوخ تمل قونودا آشیری اولانلارلا اورتاق ایلکه (پیرینسیب) و ترمینولوژی-کودلارا (ایرانزمین، هویت ملی ایرانی، ایرانیت، ملت ایران، خلیج فارس، دولت-ملت، تمامیت ارضی، تجزیه طلبی، کورش، فارسی مشترک، شهروند، اقوام ایرانی، ...) صاحبیدیرلر. بو ایسه اونلارین اؤزو و گئرچه بیدیر.

تورک و آذربایجانلیلار آراسیندا وار اولان کیلاسیک پان ایرانیستلری تانیماق چتین بیر ایش دئییلدیر. نئجه کی هامی، پئییمان پاکمئهر ین "تبریز نیوز" و و یئنی اورتایا آتیلان "جنبش آذربایجان برای یکپارچگی و دمکراسی ایران"ین، کیلاسیک فارس پان ایرانیستلرین آذربایجانلی وئرسیونو اولدوقلارینی آنیندا باشدا دوشدو. آنجاق دوروم سون دؤنه مده اولدوقجا چالیشقانلاشان (آکتیوله شه ن) لیئترال پان ایرانیستلر اوچون بیر آز فرقلیدیر. لیئترال پان ایرانیستلر بیر سیرا یئنیجیل (مودئرن) و ائل ارکیل (دئموکراتیک) سؤیله ملره صاحب اولدوقلاریندان دولای، اوزون سوره اؤز ایچ اوزلرینی (ماهیتلرینی)، اؤزه لیکله پان ایرانیسم حاققیندا آزیلگیلی و یا دئنه ییمسیر (تجروبه سیز) اولان شخصلردن گیزله ده بیله رلر.

لیئترال پان ایرانیستلر یؤنه تگیل (سییاسی) اولاراق فارس - باشدانباشچی (سراسری) آخیم اولان "اتحاد جمهوریخواهان" چیزگیسینده دیرلر. اونلار "فردی اینسان حاققاری" و "ایران وطنداشلیغی" (شهروندی) پیرینسیبلری اساسیندا و اوستانلار تملینده "عدم-ی تمرکز (عدم تمرکز)", "اینسانلارین اؤز دیللرینی اؤیره نه بیلمه" کیمی بیر سیرا دئموکراتیک آچیلیملاری ساوونورلار (مودافعه ائدیرلر). بو اونلارین ایله ریجی و اولوملو یؤنودور. آنجاق لیئترال پان ایرانیستلرین فرد و اوستان

اساسيندا گۆرونوشده (ظاهيرن) دئموكراتيك حاقلارى اؤنه سورمه لرئينن آرخاسيندا گيزلى بير نئچه گونجه سى (آجئنداسى) واردير. بو گونجه لرین ان اؤنه مليلرى بونلاردير:

الف: "فرد-شهروند" قاورامى ايله تورک خالقينين "میللت" له شمه، "اوستان" قاورامى ايله ده گونئی آذربايجان 'ين "اؤلكه-وطن" له شمه سوره جينين اؤنونو تيخاماق؛ "تورک ميللتى" و "آذربايجان وطنى" قاوراملارينين اولوشماسينى اؤنله مك؛

ب: پان ايرانيسم و ايرانچيليقدان اينسانى و دئموكراتيك بير گورونتو (ايمائز) ياراداراق، آذربايجان ميللى دئموكراتيك حرکتى جرگه لرينده كى (صفرينده كى) يئته رينجه بيلگى و دئنه ييم صاحيبى اولمايان، سورونلو كيشيليكلى شخصلرى اؤزلرينه دوغرو چكمك، حركتده ايكي تيره ليك سالماق، بو شخصلرين آراجيلغى ايله اونو ايچه ريدن بؤلمك؛

پ: آذربايجانلى اولان ليئرال پان ايرانيستلرى آذربايجان ميللى حرکتى آيدينلارى و ليئترلرى آراسينا سوخماق، اونلارين آراجيلغى ايله حرکت اوزره رينده ائتگى ساغلاماق، اونو يؤنله نديرمه گوجونو الده ائتمك، اوزون وعده ده حرکتينين يؤنه تيميني (موديربيتيني) اله گئچيرمك؛

ت: ان سوندا، يالنيز توركلوك و آذربايجانچيليق تمللرى اوزره رينده ديكه لميش و بوتونويله ايران 'ين فارس- سراسرى و ايرانچى سيباسى آنلاييش و يؤنه تيمندن (موديربيتندن) باغيليسيز (موستقىل) اولان يئنى آذربايجان ميللى دئموكراتيك حرکتينى، مشروطه حرکتى كيمي، آذربايجانلى و تورک، آنجاق ايرانچى اولان آيدين و ليئترلرين باشچيلغيندا تکرار فارس-سراسرى-ايرانچى و ايران اؤزه كلى اولان، آذربايجان و توركلره قارشى بير جريانا چئويرمك.

ليئرال پان ايرانيستلرين تمل ايلكه و گوروشلرى

ليئرال پان ايرانيستلره كيلاسك پان ايرانيستلرين اينانديقلارى اورتاق ايلكه لردن (پيرينسيبلردن) آشاغيداكيلارى سايايله ريك. (بونلار مرتضى نگاهى نين يازيلاريندان آلينميشدير):

- ميللت، دؤولت اساسيندا تانيملانار
- ايران تك ميللتلى بير اؤلكه دير، بو ميللتين آدى "ايران ميللتى" دير
- بوتون ايرانليلارين تك بير ميللى كيملىيى واردير، او دا "ايرانيت" و يا "هويت مى ايرانى" دير
- ايراندا تورک و يا آذربايجان ميللتى آديندا بير ميللت يوخدور
- آذربايجان 'ين، ايرانليلىقدان باشقا هر هانسى بير ميللى كيملىيى يوخدور
- ايراندا ميللتلر يوخ، قوملار واردير
- ايران قوملارينين اؤزلرينه خاص ميللى منافئعى و ميللى حاقلارى يوخدور
- قوملارين اؤز گله جه يينى بليرله مه حاققى (حق تعين سرنوشت) اولابيلمه ز

- ایران دۆولتی و اونون یئریتدییی سیاستلر حاققیندا ایستئعمار، راسیسم، ایشغال و کیمی قاوراملار ایشله دیله بیلمه ز
- ایستیقلال تکجه ایشغال و ایستئعمار آلتیندا ایکن آنلاملیدیر
- ایراندان آیریلماق ایسته یه نلر، ایستیقلال طلب دئییل، تجزییه طلبدیرلر
- ایراندا قووملارین جیددی بیر سورونلاری یوخدور
- قووملارین تک مساله سی فرهنگ-دیل مساله سیدیر و بونون دا سیاسی-ایقتیصادی ایچه رییی یوخدور
- بوگون آذربایجاندا اولان حرکت، تکجه دیل-فرهنگی بیر حرکتدیر
- قووملارین دیل مساله سی محللی دیلرین مدرسه لرده اؤیره نیلمه سیندن عیبارتدیر
- ایراندا محللی دیلرده تحصیل آلماق و بو دیلرین رسمی و دۆولت دیلی ائدیلمه سی سؤز قونوسو دئییلدیر
- فارسجا ایران ین موشرک-اورتاق (و نه رابیط-آراجی) دیلیدیر و بئله جه ده قالمالیدیر، حتتا منطقه نین اورتاق دیلینه چئوریلمه لیدیر
- ایران تورکلری فارسجانی قورومالیدیرلار (پاس داشتن)
- ایراندا میللی بؤلگه لر دئییه بیر شئی یوخدور
- آذربایجان تکجه شرقی و غربی آذربایجان اوستانلاریندان اولوشور
- ایران ین قوزئی باتیسیندا تورکلره مسکون اولان اؤته کی اوستانلار اؤرنه بین همدان، قزوین و مرکزی اوستانی آذربایجانا داخیل دئییلدیرلر
- ایران ین گونئیینده، قوزئی دوغوسوندا و باشقا بؤلگه لرینده یاشایان تورکلر، بیره ر آیری قوومدورلار
- آذربایجان جومهوریتی اهلایسی ایله ایران آذربایجانیندا یاشایانلار ایکی آیری میللتدیرلر
- آذربایجان جومهوریسی ایله تورکییه و اورالاردا یاشایان خالق و سورونلاری، ایراندا یاشان تورکلری ایلگیله ندیرمه ز
- ایراندا تورک تاریخی و تورک دۆولتلری تاریخیندن دانیشماق اولماز
- تورک تاریخی، تورک موسیقیسی و تورک فلسفه سی کیمی قاوراملار، ایران میللتینی بؤلّه ن و آیریشدیران قوندارما قاوراملاردیر
- ریضاخان ایران ى مودئرنیته یه داشییان کیمسه، و آتاتورک سوییه سینده بؤیوک بیر دۆولت خادیمیدیر
- پیشه وری خایین، ان آزیندان بیر سوویئت اویونجاغی ایدی
- آذربایجان ین اصیل دیلی ایرانی بیر دیل اولان آزریجه دیر
- تورک-عرب الیفباسی، فارس الیفباسیدیر
- ایراندا تورکلرین اکثرییت اولدوغونو سؤیله مک حتتا اونلارین ساییلاری و داغیلیملارینی تارتیشماق، تفرقه سالماقدیر
- "....."

ایراندا تورکجه یاراتما، تورک میللتینی یاراتما و یاشاتما دئمکدیر

فارس دیلینین تورک خالق و مدنیتینین یوخ ائدیلمه سی و ایران دؤولتینین سؤمورگه چی (ایستعمارچی) و راسیست سیاستلرینده مرکزی یئری واردیر. ایران دؤولتینین فارسجانی ایرانلیلارین تک یازی، گؤرکول (ادبی)، بیلمسه ل (عئلمی)، ایله تیشیم و اورنات (جانیشین) دیل حالینا گتیرمه یه چالیشماسی دا بیلینه ن باشقا بیر گئرچه کدیر. بو سیاستلر و تورک – آذربایجانلی آیدین و سئچگینلرینین سون یوز ایلده ایچینده بولوندوقلاری آیمازلیق (غفلت) و آدیمرمازلیق (لاقتیدلیک) سونوجوندا، گونوموز ایرانیندا تورک دیلی نه تک اکینج (کولتور)، بیلم (عئلم)، توپلوم (ایجتیماع)، مئدییا، یؤنه تگی (سییاست)، توزه (حقوق) و ایقتیصاد دیلی اولما اؤزه لیبینی ایتیرمیشدیر، بلکه بودون (خالق) آراسیندا دا ترکجه (سورعتله) یوزلاشما (فاسید اولما)، اونوتولما و یوخ اولمایا اوز توتوموشدور. بیرمینجی یوز ایلده ایراندا تورک دیلینین یوخ اولمایا اوز توتماسی ایله، بو اؤلکه ده تورک دیلی قوروپلارین اولوسلاشما (میللتله شمه) سوره چی ده دوراقسامیش، داها سونرا بوتونویله دورموش و ان سوندا تورک دیلی قوروپلار یوخ اولما سوره جینه گیرمیشدیرلر.

بیزیم بوگون ایچیمیزده بولوندوغوموز قوشوللار، الجزاییرده بیرمینجی یوز ایلده فیرانسیز حاکیمیتی آلتیندا ایکن عربجه یازیب و یاراداراق سؤمورگه یاشامیندان قورتولما ساواشیمی (موباریزه سی) وئر ن عرب خالق و آیدینلارینین قوشوللارینا بنزه بیر. بیزیم دوروم حتتا اونلاردان داها چوخ، دنیا اوزه رینه سپه له نمیش جوووت (یهودی) خالقینین اون دوققوزونجو یوز ایلده عیبریجه اطرافیندا میللتله شمه سینه بنزه رلیک گؤسته ریر. جوووت (یهود) آیدینلاری اون دوققوزونجو و بیرمینجی یوز ایلرده، تاریخدن و یئر اوزوندن سیلینمه مه لرینین تک یولونون بوته م (دین) اساسلی اولوشموش موسوی-کلیمی قومو آنلابییشینی بیراخاراق عیبری دیلی تملینده مودئرن بیر میللت یاراتمالاری اولدوغونو فرق ائتمیشدیرلر. اونلار بو قونونو انینه- بویونا و درینله مه سینه تارتیشمایا آچمیش و چیخاردیققلاری سونوجالارین گره کلرینی ده قیسسا سوره ده یئرینه گتیره ره ک، صیفیردن یئنی بیر دیل، یئنی بیر میللت و یئنی بیر دؤولت یاراتمانی باشارایلمیشدیرلر. بوگون ایران تورکونون ده میللتله شمه؛ و فارس سؤمورگه چیلیی، یوخ ائدیلمه و سیلیمله نمه یه (حذف ائدیلمه یه) قارشى صاحب اولدوغو ان اؤنه ملی یاراق (سیلاح)، تورکجه یازیب یاراتماسیدیر. ایشته بونون اوچوندور کی ایراندا تورکجه یازما و یاراتمایا آشیری پان ایرانستلر آچیقجا قارشى چیخیر و لیبرال پان ایرانستلر ده سسسیزجه دیره نیرلر، چونکو ایران و گونئی آذربایجاندا تورکجه یازیب یاراتما، بورادا تورک میللتینی یاراتما و یاشاتما دئمکدیر.

گیزی پان ایرانستلری تانیمانین کسدیرمه یولو: گونوللو فارسجا یازماق

تورکجه یازیب یاراتمانین گره کدییندن دانیشاندا، آماج آذربایجانلی و تورک آیدینلاری، قلم صاحبیلری، بیلم ادمالاری، یازار و قوشارلارین اؤز انتلئکت یاپیتلاری، گؤرکول (ادبی) و بیلمسه ل (عئلمی) اثرلری، آراشدیرمالاری و قالیجی اولان بدیعی یارادیجیلیقلارینی یوخ اولمایا اوز توتوموش کندی میلی دیللی اولان تورکجه ده یاراتمالاری گره کدییدیر. بو ایسته

ک، آشیریلیق یا دا فارسلارا یاغیلیق (دوشمنلیک) دویقولارینین اورتایا چیخاردیغی دویقوسال بیر تپگی دئییلدیر، فارسجادان نیفرته ده ایلگیسی یوخدور. بو، میللتله شمه سوره جینده ایله رله یه ن اتئیک قورویولارین، سؤمورو آلتیندا یاشایان میللتلرین و ده دیللیری یوخ اولمایا اوز توتמוש اینسان توپولوقلارینین هامیسینین ار-گنج اونا واردیغی و اوندان گنجیدی بیر اولقونلاشما آشاماسینین (مرحله سینین) اورتایا چیخاردیغی ایسته کدیر.

بیز آرتیق قطران، خاقانی، اؤوکید و نیظامی حتتا پروین، شهریار، ساعیدی و براهنی نی یارادان قوشولار و اورتاملاردا یاشامادیغیمیزی باشا دوشمه لیبیک. گونوموزده کؤنولو و تکجه فارسجا یازان و یارادان تورک و آذربایجانلی یازار و قوشارلاری، فارس یازار و قوشاری اولاراق ده یه رله ندرمه لیبیک، چونکو ایچینده اولدوغوموز قوشولار، یازار و قوشارلارین کیملیینی قوللانیدیقلاری دیله گۆره تانیملاییر. باشقا بیر دئییشله، کؤنولو و یالیز فارسجا یازیب یارادان آیدینلار، ان آزی ادبی آچیدان فارسلاشمیش اولان تورکلر دیر. اؤته یاندان سیاسی اولاراق آذربایجانلی قلم صاحیلرینین هله ده اؤز انتلئکتوئل یارادیجیلیق و اثرلرینی کؤنولو اولاراق و تکجه فارسجا یازیب یاراتماسی، اونلارین -یبیله ره ک یا دا بیلمه یه ره ک- پان ایرانست سیاسی گۆروشله باغلیلیقلاری، اؤز لرینی پان ایرانسیم اتئگیسیندن قورتارانمادیقلاری آنلامینا گلیر.

من بیر آدیم ایله ری آتیب، کؤنولو و تکجه فارسجا یاراتما و بونا قوشوت (موازی) اولاراق کؤنولو تورکجه یاراتمامانین، تورکلر آراسیندا گیزی پان ایرانستلری تانیم و آیرت ائتمه نین ان کسین و ان ساغلام ایپ اوجلاریندان بیر ی اولدوغونو سولاییرام (ایدیعا ائدییره م). بو قورال، اؤزه لیکله دئموکراتیک باتی (غرب) اؤلکه لرینده هر چئشیت قیسیتلامدان اوزاقدا یاشایان، گۆرکول (ادبی) و یازیلی تورکجه نی اؤیره نمک اوجون سونسوز اولاناقلارا (ایمکانلارا) بییه اولان، آنجاق بونا قارشین (رغم) هله ده فارسجا یازیب یارادان آذربایجانلی قلم صاحیلری اوجون گنج ره لیدیر.

"کؤنولو فارسجا اثر یاراتماق" لا "مجبورن فارسجا تبلیغ ائتمک" آراسینداکی اوچوروم

اورتادوغودا کوردجه نین گؤسته ردییی گلیشمه و سیچرامایا قوشوت اولاراق، سون دؤنه ملرده کورد خالق و اؤزه لیکله عراق و تورکیه لی کورد آیدینلاری آراسیندا بدییی، بیلمسه ل و انتلئکتوئل یازیلارینی کوردجه نین دیشیندا تورکجه، فارسجا و عربجه یازیب یارادان کوردلره قارش ی قیناما (اعتراض) و پیروتئست سسلری یوکسه لمکده دیر. بو دوروم، میللتله شمه و میللت یاراتما سوره جینین گره یی اولاراق، کورد آیدینلارینین کورد دیلینین قونومونو گۆزدن گنجیرمه یه باشلامالارینین دوغال سونوجودور. من بو اعتیراض و پیروتئستلری اولدوقجا یئرینده و دوغرو بولورام و بیزیم ده عئینی میللتله شمه و میللت یاراتما سوره ج و آشاملاریندان گنجیدییمیز اوجون، ایراندا انتلئکتوئل (ادبی، آراشدیرما، بیلمسه ل،.....) یارادیجیلیقلارینی کؤنولو اولاراق و یالیز فارسجا یارادان تورکلره اعتیراض سسیمیزی یوکسه لتمه میز گره کدیینه

اینانیرام، بونون دیشلاییجی اولوسچولوقلا هیج بیر ایلیشگیسی یوخدور، فارس-فارسیستان آیدینلاری، فارس دیلینه صاحب چیخمالی، تورک-آذربایجان آیدینلاری تورک دیلینه.

آنجاق و بونا قارشین (رغمن)، من داخل کیمسه باشدا فارسجا اولماق اوزره چئشیتلی دیلرده خالقیمیزین سسینین و ایسته کلرینین دونیا یا یایلماسی و اولاشدیریلماسینا قارشى دئییلدیر. کیمسه خالقارین دوستلوغونو برکیشدیرمک آماجیلا یا دا صیرف انتئلکتوتل ایلگی و ماراگی دویومساتماق (تطمین ائتمک) اوچون بو دیلردن یارارلانمایا دا قارشى دئییلدیر. (گرچی فارس-فارسیستان حاکیمییتی آلتیندا بولونان گونئی آذربایجانلی آیدینین انتئلکتوتل ماراقلا فارسجا یازماسینین، اونون عئینی ماراقلا اؤرنه بین ایسپانیولجا یازماسیندان چوخ فرقلی آنلام و سونوجلاری واردیر). سؤزسوز ایته کله ندیینه (مجبور اولدوغوندا)، یایماجا (تبلیغات) آراجی، یا دا انتئلکتوتل دئنه ییم اولاراق هر زمان فارسجا و یا هر هانسی باشقا یابانجی بیر دیلدن یارارلانماق مومکون و گره کلیدیر، بو بوتونوله آیری بیر قونودور. اساسن سؤزوموزده و دیشیندا چیخان یازیلارین دا اؤنه ملی بؤلومو-عئینی ندنلر و گره کسینیمدن (ائتییاجدان) دولایی- فارسجادیر.

سوموت بیر اؤرنه ک: مرتضی نگاهی

پان ایرانیسیم ایلکه لری دییه یوخاریدا سیرالانان پیرینسیلرین هامیسی، آمئریکادا یاشایان بیر آذربایجانلی مرتضی نگاهی نین یازیلاریندان آینمیشدیر. مرتضی نگاهی نین گؤروشلرینین اؤرنه کله مه اوچون سچیلمه سینین ندنی، سون دؤنه مده اونون فارس ایرانچی- باشدانباشچی (سراسری)- پان ایرانیسترلین دئنه تیمی (کوترولو) آلتیندا بولونان سایت و مئدیالار (برای یک ایران، ایران امروز، ایران گلوبال، رادیو فردا، صدای آمریکا،) - آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتینین هئج بیر سچگینینه یئر وئرمه دیکلری حالدا - و تورک آذربایجان سایتلاریندان بايقوش سایتیندا تبلیغ و شیشیردیلمه سیدیر. اونلار اؤز یایماجالاریندا (تبلیغاتلاریندا) بیردن بیره مرتضی نگاهی نی "آیدین"، "آراشدیرماچی"، "اینسان حاقلاری چابامانی (آکتیویستی)", "ایران تورکلری اوزمانی" (موتخصیصی)، "آذربایجان آیدینی"، "آذربایجان اؤنده ر (لیدئر) و سچگینلریندن بیرى"، ... دییه گؤسته رمه یه و لانسئ ائتمه یه باشلامیشدیرلار. بیلیندی کی می یاخین گئچمیشده آکتیوله شه ن لیئرال پان ایرانیسترلین آجئنداسی، آذربایجان میلی حرکتینه سیزماق؛ جرگه لرینده ایکی تیره لیک سالماقلا اونو بؤلکم؛ یؤنه ندیرمک، مودیریتینی اله گئچیرمک، داها سونرا دا هر زمان اولدوغو کی می اونا ایرانچی بیر ایچه ریک وئره ره ک، نهایتده سراسری-فارس بیر چیزگییه ساپدیریب (مونحریف ائدیب) یوخ ائتمکدیر. مرتضی نگاهی نین بايقوش سایتی و آمئریکانین سسی رادیوسونون آذربایجان سئرویسینده یئر آلابیلمه سی بو گئچه بین ان یاخشی اؤرنه بیدیر. بو اوزدن مرتضی نگاهی اولاینین ایرده له نمه سی؛ لیئرال پان ایرانیسیم، یورداملاری (تاکتیکلری)، گونجه لری (آجئندالاری) و الده ائندیی باشاریلار حاقیندا سوموت (عئینی) بیلگی ائدینمه یه یاردیمچی اولاجاقدیر.

مرتضی نگاهی نین یازیلاری، دانشیققلاری، گنه ل (عومومی) سککی (پیلاتفورم) و اؤزه ل (خصوصی) قورولارداکي یازیشمالاری و بیر سیرا پهلوی رژیمی باشچیلاری- سلطنت طلب- پان ایرانیست و فارس میلیتیچیلری ایله صاحب اولدوغو باغلاری ایریمله (دیقتله) اینجه له نیرسه، راحتلیقلا اونون ایرانزمین اؤزه کلی (مرکزی) تیپیک لیبرال بیر پان ایرانیست اولدوغو آنلاشیلاجاقدیر. اؤز دئدیینه گوره چاخیر آلوترچیسسی اولان مرتضی نگاهی، قورون (تکنیک) آنلامدا "آیدین"، "آراشدیرماچی" و "اینسان حاققلاری چابامانی" دئییلدیر. آیدین و آراشدیرماچی اولماماق، کیچیلتیچی بیر دوروم اولمادیگی کیمی، مرتضی نگاهی یه ده خاص اولماییب، گونوموزده تورک و آذربایجانلی سراسریچی-ایرانزمینچیلرین گنه ل اؤزه لیبیدیر. اون دوققوزونجو و بیرمینچی یوز ایلین ایلك یارینسیندا آخوندزاده، ایرانشهر، کسروی، ارانی، ملکی کیمی تورک و آذربایجانلی پان ایرانیستلر، چوخو اؤز دؤنه ملرینده کی اورتامین اتگیسی ایله راسیست و عیرقچی اولسالار بیلله، بیر قورال اولاراق سؤزون قورون (تکنیک) آنلامیندا آراشدیرماچی و آیدین تانیملانان اینسانلار ایدیلر. آنجاق مرتضی نگاهی کیمی گونوموزده گوردویوموز تورک و آذربایجانلی سراسریچی - ایرانچی - ایرانزمینچیلرین مطلق چوخونلوغو، کسینلیکله آیدین، آراشدیرماچی و اینسان حاققلاری چابامانی (آکتیویستی) دئییلدیر. مرتضی نگاهی نی گونئی آذربایجان آیدینی، ایران تورکلری اوزمانی (موتخصیسی)، تورک-آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتی سؤزچوسو و اؤنده رلری (لیدرلری) آراسیندا گؤسته رمک ایسه، قوجامان بیر یالان و آلداتماجادیر و بو ساودا بولونانلارین بیلگیسیزلیک یا دا بللی آجئندالاریندان قایناقلانیر.

مرتضی نگاهی حاققیندا یوخاریدا سؤبله نه نلردن آماج، بیر اؤرنه ک اولاراق اونون سیماسیندا اوتانجاق پان ایرانیسمین سیاسی دوروش و اخلاقینی؛ هابئله اونو آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتی آیدینلاری و اؤنده رلری آراسیندا گؤسته ره نلرین گئرچه ک نییت و وارسا گیزلی-گیزسیز آجئندالارینی اورتایا چیخارتماق و آدلاندیرماقدیر. یوخسا مساله نی شخصیه شدیرمک؛ اینسانلارا، کیشیلیک (شخصیت)، دوشونجه و گوروشلرینه؛ حتتا سیاسی بیر دوشونجه و دوشونگه (ایدئولوژی) اولاراق پان ایرانیسمه- ایلملی یا دا کیلاسیک- حقارت، تووهین ائتمک و یا ایفتیرا آتماق سؤز قونوسو دئییلدیر. باشدا بونا گوره کی آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتی و اؤزونو اونا باغلی حیسس ائده ن هر کسین، بوتون سیاسی گوروشلره- یانلیش بیلدیکلری و دوغرو بیلدیکلرینین هر ایکسینه و بو آرادا پان ایرانیسمه- و بونلاری منیمسه یه ن هامییا، فارسلا و تورکلره عئینی درجه ده سایقیسی واردیر.

هابئله بورادا آماج، لیبرال پان ایرانیسمین یا دا بیر سیرا باشقا ایرانچی-سراسریچی آخیملارین اولوملو و ائل ارکیل (دئموکراتیک) یؤنلرینی دانماق، بونلارین آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتی جرگه لرینه قوشولانمایاجاقلارینی، حرکتیه کومه کلری اولمایاجاغینی ایددعا ائتمک ده دئییلدیر. خالقیمیز و میلی دئموکراتیک حاققلارینین الدهه ائتمه سی اوغروندا آتیلان هر آددیم، کیمین طرفیندن گلیرسه گلین اؤنه ملی و ده یه رلیدیر. آنجاق بو گئرچه ک، بئله آددیملاری آتانلارین ماهییتینی ده بییشیدیریب، اونلاری بیر گونده آذربایجان آیدینی و لیدتری قونوما گتیرمه یه گئچیت وئرمه ز و گره کچه

اولماز. اۆته ياندان، آشیری پان ایرانیستلرین، لیئرال پان ایرانیستلردن آذربایجان میلی دموکراتیک حرکتینی چاشدیرماق و بؤلکم دوغرولتوسوندا یارارلاندىقلاری کیمی، بیز ده لیئرال پان ایرانیستلردن، بنزه ر آماجلا دوغرولتوسوندا یارارلانمانی دوشونه بیله ریک، بو قونودا هئچ بیر سیاسی بلیرسیزلیک و اخلاقی سورون یوخدور.

آیدین کیمدیر، کیم دئییلدیر

پان ایرانیست سایتلار مرتضی نگاهى دن "آیدین" دییه سۆز ائدیله. ل. جاوانشیر ده -فرقلى زامانلاردا عئینی فاکولته ده بولوندوغو- مرتضی نگاهى نى نندن بايقوش سایتیندا تبلیغ ائتدینی اچیقلا رکن اوندان آیدین دییه آد آپاریر: [ل. جاوانشیر: آذربایجان آیدینلارینی ... ایستر فارسجا یازسینلار، ایستر انگلیسجه، ایستر عربجه، ایستر تورکجه یادا هر هانسی بیر دیلده، یتر کی آذربایجانلی اولسونلار، آذربایجان ملتین ایستکلرینه ایلشکین، اونون مظلوم دوشدویو نقطه لردن یازسینلار، دیل، کولتور و... آزادلیغی ایستکلرینه بیر شکیلده سس وئرسین لر.] اویسا مرتضی نگاهى نى "آیدین" آدلاندیرماق، ل. جاوانشیر ین ساندیغی قده ر، قولای و راحت دئییلدیر. چونکو مرتضی نگاهى باشدا "سیاسی ایچدنسیزلیک" (عدم صداقت) اولماق اوزره، آیدین تانیلاماسیندا اؤنه ملی ساییلان اخلاقی اؤزه لیکلر اچیسیندان "آیدین" صینیفینا سوخولاییله جک مینیموملارا صاحب دئییلدیر.

او ایناندیغی قاوراملار اچیسیندان دا آیدین اولما نئجه لیکلرینه بییه دئییلدیر. آیدینلیق قاورامی مودئرنیته ایله ایلگیلیدیر، اویسا مرتضی نگاهى، ایرندا مودئرنیته نین کؤکونو قازان و ایرتیجاعین سمبولو اولان ریضاخان ى، ایران مودئرنیته سینین سمبولو اولراق بیلیر. مرتضی نگاهى نین سۆزلویونده ده ایران و ایران دؤولتینین دورومونو اچیقلايان لینگویسیسم، ایستعمار، راسیسم، ایشغال، آذربایجان، ت و"رک، گونئی آذربایجان، ایران میللتلری، فارسستان، آراجی دیل، اؤز گله جه یینی بلیرله مه حاققی، بیرله شیک آذربایجان، تورک دونیاسی، تورک ایسلامی، فارسلاشدیرما، عربستان-الاحواز، کیمی مودئرن سیاسی و فلسفی قاورام و تئرمینلرین یئری یوخدور. اونون ایشله تدییی و منیمسه دییی تئرمین و قاوراملار (فارس لیئرال پان ایرانیستلرین ایشله تدیکلری شهروند، مردمسالاری، حقوق شهروندی ... کیمی بیر نئچه تئرمین خاریج) اون دوققوزونجو و بیرمینجی یوز ایللری باشلاریندا فارس سیاسی ادبیاتیندان قالان کؤهنه قاوراملاردیر. اونون چاغداش ایران تاریخی آنالیزی دا، -باشدا کودتا رژیمی و پهلوی دؤنه می اولماق اوزره- بوتونویله مودئرنیته یه ضیدد اولان فارس ایرانچی-سراسریجی تاریخ آنالیزیلیدیر.

آیدین گوج اندئکسلی سیاست یئریمه مه لی و دیش گئچه کلیکلرله ایلگیلی اوپژئکتیو و طرفسیز اولمالیدیر، اویسا مرتضی نگاهى ایلك باشدان گوجلون یانا طرف توتوموش و گوج اندئکسلی کولونیال کودتا (اینگلیس-ریضاخان) سونوجو یارانان و داها سونرا پهلوی و ایسلام جومهوریتی دؤولتلری طرفیندن تبلیغ ائدیله ن "هویت ملی ایرانی، ایرانیت، ایرانزمین، تمامیت ارضی، ملت ایران، فارسی مشترک، خلیج فارس، ..." و اونلارچا بونون کیمی قاوراملارین دوغرو و موقددس

اولدوغونا اینانیر. او گونلوک سییاستده ده (ایران ین عربیستان-الاحواز ین و آمریکا ین عراق ین ایشغال ائتمه لری و باشقا چوخلو ایران و دنیا مساله لرینده) گوج اندئکسلی مووضئ توتور. آیدین اؤزونو رسمی دوشونگه دن (ایدئولوژیدن) اوزاق توتمالیدیر، اویسا مرتضی نگاهی و باشقا ایلملی پان ایرانیستلرین ساووندوقلاری ایلکه لر (فارسجانین موشرک دیل اولماسی، ایراندان تک بیر میللتین وارلیغی، میللتین دؤولت اساسیندا تانیملاندیغی، ایران ین تورپاق بوتونلویو، آذربایجان ین اصل دیلینین ایرانی آزی دیلی اولدوغو، تورک عرب-الیفاسینین فارس الیفاسی اولدوغو، ...) ایران دؤولتین رسمی دوشونگه سی (ایدئولوژیسی) اولان "فارس-ایمامی سنتزی" نین بیره ر پارچاسیدیر. آیدینین آجئنداسیندا دیشلانمیشلار (طرد اولونوشلار) و قیراقلانمیشلارین (حاشییه یه ایته له نمیشلر) اوزه رینده قورولان گوجه دایالی و وار اولان دوزه نی (سیستمی) ساوونماق وار اولمامالیدیر، اویسا مرتضی نگاهی ین آجئنداسیندا موجود "ایران میللتی-ایران میللت دؤولتی" دوزه نینی ساوونماق و قوروماق مرکزی یئر توتور.

دوغالین (البته) بورادا دئمک ایسته نیله ن شئی، مرتضی نگاهی ین بوگونکو دورومونون، اونو بیر آیدین، هله آذربایجان آیدینی دییه صینیفلاندیرمامیزا تابقی (ایدین) وئرمه مه سیدیر. یوخسا هر شئی ده بیشگه ندیر؛ بلکه گله جکده، او دا ایسته دیی و اؤزونو ده بیشدیریب گلیشدیره بیلدی اؤلچوده -باشدا تورک میللتینین و میلی حاقلارینین، آذربایجان آدینا بیر وطنین وارلیغی، میلی دیلینین ده تورکجه اولدوغونا اینانیدقدان سونرا- آیدین، آذربایجان آیدینی حتتا آذربایجان ین میلی دئموکراتیک حرکتی لیدئرلری آراسینا گیرمه یی باشاریر. آنجاق ایندیلیک مرتضی نگاهی ین گئچه کده اولدوغو کیمی "آیدین اولمایان، ایرانچی و ایلملی بیر پان ایرانیست" اولاراق تانیملالییق. بونون دیشینداکی هر شئی گئچه ک دیشیدیر و گیزی-گیزسیز آجئندالارین وارلیغیندان خبر وئیریر.

آذربایجان آیدینی، آذربایجان-تورک میللتینین وارلیغینی دانایله رمی؟

بایقوش سایتی مودورول. جاوانشیر، مرتضی نگاهی ین قصد ائده ره ک ان کیچیک بیر شکیلده خالقیمیزین یولوندا آدیم آتان هر کسین "ده یه رلی" اولدوغونو سؤیله ییر. آنجاق او داها سونرا مرتضی نگاهی ین "ده یه رلی" اولماسیلا یئتینمه ییب، اونون "آذربایجان میللتی ایسته کلرینه سس وئره ن آذربایجان آیدینی" اولدوغونو ایددعا ائدیر [ل. جاوانشیر: آذربایجان آیدینلارینی ... ایستر فارسجا یازسینلار، ایستر انگلیسجه، ایستر عربجه، ایستر تورکجه یادا هر هانسی بیر دیلده، یئر کی آذربایجانلی اولسونلار، آذربایجان ملتی نین ایستکلرینه ایلیشکین، اونون مظلوم دوشدویو نقطه لردن یازسینلار، دیل، کولتور و... آزادلیغی ایستکلرینه بیر شکیلده سس وئرسین لر.] بو سؤزلر سطحی بیر ساوسؤزدن (شوعاردان) اؤته یه گئچمه ز. بیزیم شوعارلارا یوخ، گئچه کلره دایانان چلیک منطیقی چؤزومله مه لر (آنالیزلره) ائحتیاجیمیز واردیر. ل. جاوانشیر ین گئچه کلری بوتونوبله و کئیفی اولاراق ده بیشدیره ره ک یاراتدیغی بو تابلودا، آیدین صینیفینا گیرمه یه ن و تورک یا دا آذربایجان میللتینین وارلیغینا اینانمایان مرتضی نگاهی، "آذربایجان میللتی" نین ایسته کلرینه ایلیشکین یازان بیر "آذربایجان آیدینی" نا دؤنوشدورولموشدور. اویسا (حالبو کی) ان باشدا مرتضی نگاهی ین اؤزو، ل. جاوانشیر ین بو گئچه ک دیشی و تملسیز

ایدیدعالارینی یالانلا بیر. مرتضی نگاهی، اؤزونون ده وورقولادیغی کیمی، آذربایجان میللتینین ایسته کلری ایله اوغراشان بیرسی دئییلدیر. ترسی، او آچیقجا ایراندا تورک و آذربایجان آدیندا بیر میللتین وار اولمادیغینی، وار اولمادیغینا گؤره ده اونون ساووناجاغی میلی هئج بیر حاققا صاحب اولمادیغینی سؤیله بیر. مرتضی نگاهی نین یاپدیغی و ل. جاوانشیر ی چاشدیران تک شئی، ایرانچی- سراسریچی- ایران مرکزی بیر آذربایجانلینین، لیئرال پان ایرانسمین بیر سیرا دئموکراتیک آچیلیملاری دوغولتوسوندا، "ایران میللتی" نه داخل اینسانلارین، قیستلی (محدود) بعضی دیل- فرهنگی حاقلارینی اوموقلاماقدیر (دسته کله مکدیر).

میلی اؤزونو تانیملاما و میلی کیملیک اولاراق هئج کیمسه نی وار اولدوغونا اینانمادیغی یا دا منسوب ائدیلمک ایسته مه دییی بیر میلته منسوب ائتمک اولماز. بو، آیریجا اینسان حاقلارینا دا سایقیسیزلیقدیر. بو آچیلاردان مرتضی نگاهی نین ل. جاوانشیر طرفیندن وار اولمادیغینا ایناندیغی و منسوب ائدیلمک ایسته مه دییی "آذربایجان میللتی" نه منسوب ائدیلمه سی مرتضی نگاهی نین میلی کیملییینی تانیملاما و سئچمه ارکینلییینه (آزادلیغینا) سایقیسیزلیق اولوب، اویقونسوز بیر داورانیشدیر. مرتضی نگاهی، دفعه لرله و آچیقجا سؤیله دییی کیمی اؤزونو ایران میللتینه منسوب بیر فرد اولاراق تانیملاییر، نه آذربایجان و یا تورک میللتینه.

اؤته یاندان آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتینین مودئرن یؤنلریندن بیر، تورک (آذربایجان) میللتینین وارلیغینی تمل آلماسیدیر. بلکه یوز ایل بوندان قاباق، مشروطه دؤنه مینده تورک و یا آذربایجان میللتینین وارلیغینا اینانمایان بیر آیدینی، آذربایجان آیدینی آدلاندرماق مومکوندو و بو دا بؤیوک بیر سورون یاراتمایبیله ردی. آنجاق گونوموزده و مودئرن آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتینده، هر "آذربایجانلی آیدین"، "آذربایجان آیدینی" دئییلدیر. دولایسی ایله آذربایجان و تورک میللتینین وارلیغینی دانان بیرینی، آیدین، اؤزو ده آذربایجان آیدینی آدلاندرماق، بو آدلاندرمانی یاپانین، حرکتین اؤزونو آنلامادیغینی و یوز ایل بوندان قاباغین دهنیتینده یاشادیغینی گؤسته ریر.

ایسته یه ره ک تورکجه یاراتمایان، آذربایجان آیدینی سایلابیله ر می؟

ل. جاوانشیر ین یوخاریدا نقل ائدیله ن ساوسؤزو (شوعاری)، اونون دیلله ایلیگی نگاهی و اونون کیمی کؤنولو و یالیز فارسجا یازان و یارادان، فارسجا ایله تیشیم قوران و ادبی اولاراق فارسلاشمیش آذربایجانلیلارا یاپیلان اله شدیرینین (تنقیدین) نه اولدوغو قونوسوندا یانلیقییا دوشدویونو، "کؤنولو فارسجا اثر یارادان آیدینلار" لا "مجبورن فارسجا تبلیغ ائده نلر" آراسینداکی اوچورومو گؤره نمه دییینی و تورکجه یاراتمانین تاریخی آنلام، اؤنه م و گره کلییینی قاورایانمادیغینی اورتایا قویور. تورک و آذربایجانلی آیدینلارین تورکجه یاراتما گره کدییی قونوسونون حیاتی اؤنه م و تاریخی آنلامینی باشا دوشمه یه ن ل. جاوانشیر و اونون کیمیلر؛ دیلین تکجه ایله تیشیم آراجی اولدوغونو سانان کیمسه لر دیر. بئله شخصلر چاغیمیزین گره کلری، دیلیمیزین هانسی سوره جدن گئچدییی، ایچینده بولوندوغو تاریخی قوشولار و گره کسینیملرینین

(احتیاجالارینین) نه اولدوغو و بونلارین هامیسینین دا خالقیمیزین اولوسلاشما (میللتله شمه)، اویقارلاشما و ائلدله مله شمه (لاییکله شمه) سوره جی و اینسان حاقلاری داعوامیزداکی مرکزی و بلیرله بیجی یئر و اوینامینی (رولونو) باشادوشمه یه ن کیلمسه لردیر.

ل. جاوانشیر ین ساندیغینین ترسینه، مرتضی نگاهی ّیه یاپیلان اله شدیری، نندن فارس دیلینده خالقیمیزین سسینی دونیایا اولاشدیردیغینا (اونون بئله بیر شئی یاپدیغی وارساییمی ایله) دئییلدیر، نندن اؤز یارادیجیلیغینی کؤنوللو اولاراق و تکجه فارسجا یاراتماسینادیر. مرتضی نگاهی فارسجادان مجبورن تبلیغ اوچون یارارلانان بیری دئییل، کؤنوللو اولاراق یالنیز فارسجا یارادان بیریدیر. او اؤز ایسته یی ایله فارسجانی کندی یارادیجیلیق و ایله تیشیم دیلی دییه سئچه ن، اثرلرینی – آنیلارینی یالنیز فارسجا قلمه آلان، اؤز میلی دیلی تورکجه ده تک بیر اثری اولمایان، اؤز سایتیندا و اثرلرینده تورکجه دوزیازبیا یئر وئرمه یه ن و ایصرارلا تکجه فارسجا یازان بیریدیر. او ایمکانی اولماسینا قارشین (رغمن) گؤرکول (ادبی) و یازیلی تورکجه نی اؤیره نمک و تورکجه یازماق ایسته مه یه ن، بونا گره ک گؤرمه یه ن و سوروملوق دویمایان، تورکجه نین یالنیز قوشوق (شعر) و دانیشیق دیلی اولاراق ایشله دیلمه سی گره کدییینه اینانان بیریدیر.

مرتضی نگاهی ّنین و بوندان سونرا قارشیمیزا چیخاجاق باشقا ایرانچی – سراسریچیلرین، "آزربایجان آیدینی" اولمادیقلارینی باشا دوشمک اوچون، داها اؤنجه سؤیله نه ن و گیزلی پان ایرانیستلری تانیم و آیرت ائتمه نین ان کسین و ان ساغلام یولو اولان "کؤنوللو و یالنیز فارسجا یازمالاری"ندان دا کؤمه ک آیینایله ر. بلکه مشروطیت حرکتینده، حتتا آزادیستان جومهوریتی دؤنه مینده، تورکجه یاراتمایان، تورکجه یازیب اوخوماسینی بیلمه یه ن تورکلر، بو حرکتلرین آیدینلاری، سئچگیلری و اؤنده رلری آراسیندا یئر آلابیله ردیلر. آنجاق بوگون تورکجه یازیب یاراتمایان، داهاسی تورکجه نی اؤز میلی دیلی دییه بیلمه یه ن، تورکجه یازیب یارادانلاری خور گؤره ن هئج کیلمه نی، تورک کؤکه نلی و گؤرونوشده اولدوقجا دئموکرات اولسا دا، تورک خالق و آذربایجان ین آیدینلاری، سئچگیلری و اؤنده رلری آراسیندا سیخیشدیرمایا ایمکان یوخدور. یوخسا احمد شاملو، فیریدون موشری، ایسماعیل خوی، حتتا صادق هیدایت، نادیر نادیرپور و احمد کسروی ّنین آدلاری "آزربایجان آیدینلاری"نین باشیندا گلمه لی ایدی.

مرتضی نگاهی ّنین فارسجا عشقی

مرتضی نگاهی ایراندا میلی دیللی (اونا گؤره تکجه آنا دیللی) سئومه نین تک یولونون فارسجا عاشیق اولماقدان گئچدییینی ایددیعا ائدیر. (مرتضی نگاهی: در ایران عشق به زبان مادری از عشق به زبان فارسی می گذرد). او فارسجا اولان قاراسئوداسینی، "هر گون فارسجا بیر شئیلر اوخومازسام و هر نئچه گونده فارسجا بیر شئیلر یازمازسام، بونالیم (دئپرئسیونا) گیره ره م" سؤزلری ایله چوخ گؤزه لجه ایفاده ائتمیشدیر. آنجاق او تورکجه اوخومادیغی و عؤمرونده ده تورکجه هئج بیر شئی یازمادیغینین اوندان نه کیمی دوروملار یاراتدیغی قونوسوندا سوسمانی یئله بییدر. مرتضی نگاهی

بونولا دا یئتینمه ییب اؤز سائیتیندا – باشدا بو قلمین صاحیبی اولماق اوزره- اونا نه اوچون تورکجه یازمادیغینی سوروشانلارا وئردییی جاوابلاردا، آچیقجا تورکجه یازما، تورکجه یازانلار و تورکجه یایان سایتلاری خورلایان ایفاده لر قوللانمیشدیر (مرتضی نگاه: کسانکی که خیلی دلشان برای ترکی نوشتن لک زده، بروند در همان سایت دورنا چیز بنویسند).

او تورکجه یازیب یاراتماقدا ایصرار ائده ن، فارسجانین ایراندا صاحیب اولدوغو یئرسیز آیریجالیقلارینا سون وئریلمه سینی ایسته یه ن و فارسجانین تورکلرین اورتاق (مشترک) دیلی اولمادیغینی، هئچ بیر زمان دا اولمایاجاغینی ساوونانلاری؛ ایران ایسلام جومهوریتین رسمی ترمینولوژی و تاکتیینی ایشله ده ره ک "فارس دوشمنی"، "فارس ستیز"، "ترکزه"، "پان تورکیست" "تفرقه افکن"، "تجزیه طلب"، ... آدلاندیریپ، حتتا خاریجده کی آذربایجانلیلارین دا اؤز آرالاریندا و قوتلاما (تبریک) کارتالاریندا تورکجه یازمالاری و فارسجا یازمالارینا ائعتیراض ائدیدیپ. مرتضی نگاه ایران ین باشاباشیندا خالقیمین گنجیندن قوجاسینا، اروادیندن کیشیسینه، اوخوموشوندان اوخومامیشینا، کندلیسیندن اویماغینا (طایفاسینا)، دینچیسیندن دینسیزینده هامینین وار یوخلارینین تورک دیلی اولدوغونو باشا دوشدوکلری و ایکی اللی تورک دیلینه ساریلیقلاری بیر زماندا، دؤنه دؤنه فارس دیلینه عاشیق اولدوغونو، فارسجانین ایندی ایران ین اورتاق دیلی اولدوغونو و گله جکده ده بؤلگه نین (منطقه نین) عئلمی دیلی اولماسی گره کدیینی سؤیله میشدیر.

بایقوش سائیتینا ائدیییم اله شدیری (تنقید) - ائعتیراض

بایقوش سائیتی، سییاسی گؤروشلری لیبرال پان ایرانیسمله اویمولو اولان؛ ایراندا تورک و یا آذربایجان آدیندا بیر میلیتینین وار اولمادیغینی، دولایسی ایله میلی چیخارلاری (منافعی) و حاقلارینین دا وار اولمادیغینی ساوونان؛ و تورکجه یازمایا دیره نه ن مرتضی نگاه ینی آذربایجان آیدینلاری حتتا آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتی لیدرلری آراسیندا، ضیا صدر و علیرضا صرافی جرگه سینده گؤسته ریددی. من ایسه بیر تنقید یازبسی یازاراق سوروشوردوم: "نه اوچون آذربایجان ادبیاتی آدینی داشیپان و آذربایجان یئنی ادبیاتینا آداندیغینی ساولایان (ایدیعا ائده ن) بیر دوشه رگه ده، تورکجه نی اؤز میلی دیلی گؤرمه یه ن بئله بیر شخص، آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتی آیدین و لیدرلری آراسیندا و علیرضا نابدیل، ناظیم حکیمت و اورخان پاموق لارین جرگه سینده گؤسته ریلیر؟"

منجه هر هانسی بیر پان ایرانیستی - ایلملی اولسا دا - آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتی شخصییتلری، آیدینلاری و لیدرلری آراسیندا گؤسته رمک و تبلیغ ائتمک وهیم بیر یانلیشلیق، گئرچه کلری چاریتماق، قاوراملاری بیریرینه قاریشدیрмаق، خالق آلماتماق و آذربایجان آیدینی و گؤرک سؤزونه (ادبیاتینا) ایهانتدیر. ائعتیراضیم، آذربایجان میلی دئموکراتیک حرکتینه قوشولان لیبرال پان ایرانیستلرین - بو اؤزه لیکلرینی قورودوقلارینا رغمن - حرکتین آیدینلاری و اؤنده رلری دییه تبلیغ ائدیلمه لری، حرکت یؤن وئرمه یه باشلامالاری و مودیریتینی اله گئچیرمه لرینه گؤسته ریله ن

لاقتیدلیک و یاردیما دیر. بايقوش سایتینی دولاندیرانلارین اؤز سایتلاریندا بئله بیر شخصی یئر وئرمه لری، اولارین بیله جه یی ایش اولسا دا، بیر اوخویوجو اولاراق بونا اعتیراض ائتمک ده منیم حاققیم، گؤره ویم و سوروملولوغومدور.

آشاغیدا سؤزو ائدیله ن بو تنقیدین ایلگیلی بؤلومو وئریلمیشدیر:

("mehran bahari" <mehranbahari@yahoo.com> Thursday, March 27, 2008)

گنجه نلرده بايقوش سایتینا (<http://www.bayqush.ca/>) یؤنه لیک بیر نئجه اله شدیری اوخودوم. بو اله شدیریلرده بو سایتین ندن اورخان پاموق و ناظیم حکمت، علیرضا نابدیل کیمی شخصلره یئر وئردییی تنقید ائدیلمیر. بايقوش سایتی منجه ده یانلیش یولدادیر. آنجاق بو، ناظیم حکمت، علیرضا نابدیل و اورخان پاموق ا یئر وئردییی اوچون دئییلدیر، بلکه اوتانجاق بیر پان ایرانیسیت اولان مرتضی نگاهی آدلی بیر شخصی - کی عؤمرونده دوغرو دوزگون تک بیر تورکجه جومله یازماییب - یئر وئرمه سیندن اؤتورودور.

ناظیم حکمت، علیرضا نابدیل و اورخان پاموق، سیاسی توتوم و دنیا گؤروشلری نه اولورسا اولسون، تورکجه یازیب، بو دیل و ادبیاتینین گلیشمه سینده، دنیا یا و باشقا خالقلارا تانیماسیندا و تورکجه یازما و یاراتما گله نه بینین کؤک سالیب درینله شمه سی و چئشیتله نمه سینده اؤنه ملی پایلاری اولوبدور. اؤزونو ادبیات سایتی آدلاندیران بیر سایتین، البته کی بونلارا یئر وئرمه سی دوغال و حتتا گره کلیدیر. آنجاق مرتضی نگاهی یه بو سایتدا یئر وئرمک، تامامی ایله آنلاشیلماز دیر.

مرتضی نگاهی بیر پان ایرانیسیت دیر (یوموشاق، اوتانجاق توروندن). بو شخص تورک آدیندا بیر میلیتین وار اولمادیغینی، ایران ین تک میلیتلی بیر اؤلکه اولدوغونو، ایراندان یاشایان میلیتلرین قووم اولدوقلارینی، فارسجانین ایراندان یاشایان قووملارین موشرک (اورتاق) دیلی اولدوغونو، فارسجانین اورتادوغونون دا اورتاق دیلی اولماسی گره کدیینی، عرب الیفباسینین فارس الیفباسی اولدوغونو، ایراندان میلیتلی مساله آدیندا بیر سورونون وار اولمادیغینی، گونئی آذربایجان ین تکجه شرقی و غربی آذربایجان اوستانلاریندان تشکیل تاپدیغینی، ریضاخان ین مودئرنیته سمبولو اولدوغونو، آذربایجان ین دیلینین گنچمیشده ایرانی آذری دیلی اولدوغونو، ایران تورکلرینین سیاسی، ایقتیصادی، ایجتیماعی ایسته کلری اولمادیغینی،... و اولارجا بونون کیمی پان ایرانیسیت گؤروشلری مودافیعه ائدیر. بئله نچی بیر پان ایرانیسیتی هر هانسی بیر باهانا ایله آذربایجان ادبیاتینا حصر ائدیلمیش بیر سایتدا یئرله شدیرمک جهالتدن باشقا بیر شئی دئییلدیر.

بايقوش سایتی اؤزونو یئنی ادبیاتا دوغرو بیر سایت آدلاندیرییدیر. هر حالدا بورادا ادبیاتدان آماج، تورک ادبیاتی اولمالیدیر. حالبوکی مرتضی نگاهی عؤمرونده تورکجه تک بیر جومله یازمامیش و حتتا منیم گنجه ن سککیز ایله ایصراریما رغم، اؤز سایتیندا دا تورکجه یازمامایا جهد ائتمیشدیر. من بیلیمیره م تورکجه یازمایان، تورکجه یازمانی خور و آچاقجا گؤره ن بیریسینین تورک ادبیاتی ایله نه ایلگیسی اولایله ر؟ (بو شخصین منجه ادبی ده یه ری صیفیر اولان و ایملالا-اورتوقرافی و

قىرامىتر باخىمىندان دا يانلىشلىقلارلا دولو بىر نىچە شئىرىمىسى واردىر. بونلارى ادبىيات آدلاندىران، هر حالدا ادبىياتدان بىر شئى آلامىر)...))

گۆرچە يە هو!!!

Sözlük سۆزلوک

آچىلىم Açılım: گشايىش

آشاما Aşama: مرحله

آشىرى Aşırı: افراطى

آلداتماجا Aldatmaca: فرىب، نىرنگ

آلدىرمازلىق Aldırmazlıq: لاقىدى

آنلايىش Anlayış: ذهنيت

آيرىجاليق Ayrıcalıq: امتياز

آيمازلىق Aymazlıq: غفلت

اكىنج Əkinc: فرهنگ، كولتور

اله شدىرى Ələşdiri: انتقاد، نقد

اركىنلىك Ərkinlik: آزادى (Freedom)

اۆرنه كله مه Örnəkləmə: نمونه بردارى

اۆزدنچى Özdənçi: ليبرال

اۆزدنلىك Özdənlik: آزادى (ليبرتى Liberty)

اۆزه ك Özək: مركز

اوچرا Uçra: چونكه، زيرا، براى اينكه (از ديوان لغات ترك-محمود كاشغرى)

اوچوروم Uçurum: پرتگاه

اورنات Ornat: جانشين، جايگزين

اوزمان Uzman: متخصص

اولاشدىرماق Ulaşdırmaq: رساندن

اولاناق Olanaq: امكان

اولوسچولوق Ulusçuluq: مليگرائى

اولوملو Olumlu: مثبت

اوموقلاماق Umuqlamaq: حمايت و پشتيبانى كردن

اویسا Oysa: در حالیکه
 اویقار Uyqar: متمدن
 اویماق Oymaq: طایفه
 اوینام Oynam: رل، نقش
 اویوملو Uyumlu: هماهنگ
 ایته کله مک İtəkləmək: مجبور کردن
 ایچدنسیزلیک İçdənsizlik: عدم صداقت
 ایچه ریک İçərik: مضمون
 ایرده له م İrdələmək: زیر ذره بین گذاردن، به دقت بررسی کردن
 ایریم İrim: دقت
 ایشله تمک İşlətmək: بکار بردن
 ایشله ک İşlək: رایج
 ائل ارک Elərk: دمکراسی
 ائل ارکیل Elərkil: دمکراتیک
 ائلده م Eldəm: لائیک
 ایلکه İlkə: اصل
 ایله تیشیم İlətişim: ارتباط، رابطه متقابل
 ایله ریجی İlərici: مترقی
 ایلملی İlimli: میانه رو
 باشدانباشاچی Başdanbaşaçı: سراسری
 باغیلسیز Bağılsız: مستقل (باغیمسیز غلط است)
 برکیشدیرمک Bərkişdirmək: مستحکم کردن
 بلیرگین Bəlirgin: بارز
 بلیرله مک Bəlirləmək: تعیین کردن
 بوتە م Bütəm: دین
 بودون Budun: خلق
 بونا قارشین Buna qarşın: علی رغم این
 تابقی Tabqı: اجازه، اذن (همریشه با مصدر تاپشیرماق)
 تانیملاماق Tanımlamaq: تعریف کردن
 ترکجه Tərkəcə: به سرعت (در تعبیر ترکتازی به زبان فارسی وارد شده است)

توپار Topar: گروه، دسته
 توزاق Tuzaq: دام، تله
 توزه ل Tüzəl: حقوقی
 توزه Tüzə: حقوق
 جرگه Cərgə: صف
 جوووت Cüvüt: یهودی
 چابامان Çabaman: اکتیویست
 چالیشقانلاشماق Çalışqanlaşmaq: اکتیو شدن
 چلیک Çəlik: فولاد
 چۆزومله مه Çözümləmə: آنالیز
 چوخونلوق Çoxunluq: اکثریت
 چیزگی Çizgi: خط (دوبلئت چیزقی Cızqı به معنی خراش است)
 ده بیشگه ن Dəyişgən: متغیر
 دوراقساما Duraqsama: سکتہ
 دوزیازی Düzyazi: نثر
 دوشونگه Düşüngə: ایدئولوژی
 دوغال Doğal: طبیعی
 دوغالین Doğalın: البتہ
 دوغرودان Doğrudan: مستقیماً
 دوغرولتو Doğrultu: استقامت، راستا
 دولایلی Dolaylı: غیرمستقیم
 دویومساتماق Doyumsatmaq: تطمین کردن
 دیره نمک Dirənmək: مقاومت کردن
 دیشلاماق Dışlamaq: طرد کردن
 دئنه تیم Denətim: کنترل
 دئنه بیم Denəyim: تجربه
 ساپدیرماق Səpdirmaq: منحرف کردن
 سالدیرقان Saldırqan: مهاجم
 ساو Sav: ادعا، خبر تائید نشده
 ساواشیم Savaşım: مبارزه

ساوسۆز Savsöz: شعار
 ساولاماق Savlamaq: ادعا کردن
 ساوونماق Savunmaq: مدافعه کردن
 سککی Sækki: پلاتفرم
 سؤمورگه Sömürgə: مستعمره
 سؤمورو Sömürü: استعمار
 سؤیله م Söyləm: افاده
 سوره ج Sürəc: روند
 سوموت Somut: عینی
 سیچراما Sıçrama: جهش
 سیرالاماق Sıralamaq: ردیف کردن
 سیزماق Sızmaq: نفوذ کردن
 سیلیمله مک Silimləmək: حذف کردن
 فارسستان Farsistan: فارسستان، مملکت فارسها، ناحیه فارس نشین در شرق و مرکز ایران
 قارشین Qarşın: رغما
 قالیجی Qalıcı: ماندگار
 قاورام Qavram: مفهوم
 قاوراما Qavrama: ادراک و استفهام
 قوتلاما Qutlama: تبریک
 قورال Qural: قاعده
 قورون Qurun: تکنیک
 قوشار Qoşar: شاعر
 قوشوت Qoşut: موازی
 قوشوق Qoşuq: شعر
 قوشول Qoşul: شرط
 قوللانماق Qullanmaq: استعمال کردن، به خدمت در آوردن
 قونو Qonu: موضوع
 قیراqlاماق Qıraqlamaq: به حاشیه راندن
 قیسیتلاما Qısıtlama: محدودیت
 قیسیتلی Qısıtılı: محدود

قیناما Qınama: سرزنش، اعتراض
 کسیدیرمه Kəsdirmə: میانبر
 کۆکلە شیک Kökləşik: کلاسیک
 کۆنوللو Könüllü: داوطلبانه (از مصدر کۆنمک Könmək: راضی شدن)
 گرە کسینیم Gərəksinim: احتیاج
 گلیشدیرمک Gəlişdirmək: توسعه دادن
 گۆرک سۆز Görksöz: ادبیات
 گۆرکول Görkül: ادبی
 گۆرونوشده Görünüşdə: ظاهراً
 گونجه Güncə: آجئندا
 نئجه لیک Necəlik: کیفیت
 وارساییم Varsayım: فرض
 یاپیت Yapıt: اثر
 یارارلانماق Yararlanmaq: استفاده کردن
 یاراق Yaraq: سلاح
 یاشماق Yaşmaq: نقاب
 یاشماقلى Yaşmaqlı: نقابدار
 یاغیلیق Yağlılıq: دشمنی
 یالانلاماق Yalanlamaq: تکذیب کردن
 یانیلقى Yanılıq: خطا، اشتباه
 یایماجا Yaymaca: تبلیغ
 یاییلماجیلیق Yayılmacılıq: توسعه طلبی
 یۆنه تگی Yönetgi: سیاست
 یۆنه تیم Yönetim: مدیریت
 یوردام Yordam: تاکتیک
 یوزلاشماق Yozlaşmaq: فاسد شدن
 یئنیجیل Yenici: مدرن